

Nýrnasteinataka gegnum slöngu í nýra

Nýrnasteinar eru fjarlægðir í speglunaraðgerð. Skömmu fyrir aðgerðina er slöngu komið fyrir í gegnum húð og inn í nýra. Slangan er síðan notuð í skurðaðgerðinni til að koma fyrir stærri slöngu og verkfærum. Í gegnum þau er steinn í nýrnaskjóðu fjarlægður eða brotinn niður og honum skolað burt.

Náttúru- og fæðubótarefni

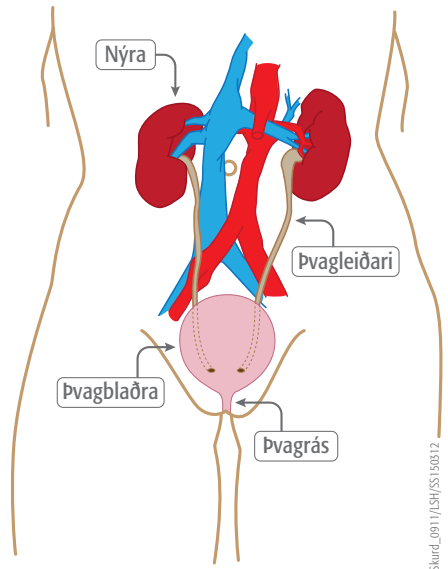
Ráðlagt er að hætta notkun allra náttúru- og fæðubótarefna tveimur vikum fyrir aðgerð þar sem þau geta aukið hættu á blæðingu í aðgerð og haft áhrif á verkun lyfja sem notuð eru við svæfingu. Óhætt er að taka áfram inn fjölvítamín og steinefni.

Blóðþynningarlyf

Ef breyta eða stöðva þarf blóðþynningarmeðferð fyrir aðgerð er það gert í samráði við lækni.

Tóbaksnotkun og rafrettur

Reykingar, nef- og munntóbaksnotkun og nikótín í rafrettum hefur áhrif á bata eftir skurðaðgerð og getur til að mynda seinkað því að sár grói og aukið hættu á fylgikvillum aðgerðar. Því er mikilvægt að hætta tóbaksnotkun fyrir aðgerð og vera tóbakslaus í að lágmarki tvær vikur eftir aðgerð. Þeir sem nota tóbak eru hvattir til að hætta og geta fengið aðstoð hjúkrunarfræðings og eftirfylgni í 12 mánuði eftir aðgerð hjá: „Ráðgjöf í reykbindindi“. Starfsmaður spítalans hefur þá samband við ráðgjafabjónustuna en eins má hringja í gjaldfrjálsa símanúmerið 800 6030. Einnig er bent á www.reyklaus.is.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Símaviðtal vegna svæfingar

Svæfingahjúkrunarfræðingur hringir í sjúkling nokkrum dögum fyrir aðgerð til að fara yfir heilsufar með tilliti til svæfingar og veita tækifæri til spurninga. Ef eitthvað er óljóst eða nánari rannsóknar þörf, er boðað í innskriftarviðtal á spítalanum fyrir aðgerðina.

Gott er að hafa lyfjalista við hendina, þar sem upplýsingar verða veittar í símtalinu um hvaða lyf má taka og hvaða lyf á ekki að taka fyrir aðgerðina, þar sem óæskilegt er að taka viss lyf fyrir svæfingu. Ef vandamál hafa komið upp í tengslum við fyrri svæfingar, til dæmis miklir verkir, ógleði, uppköst eða annað er mikilvægt að segja frá því.

Í símaviðtalinu verður spurt um:

- Fyrri reynslu af svæfingum
- Ofnæmi eða óþol fyrir lyfjum
- Hæð og þyngd
- Áfengisneyslu og reykingar
- Gervitennur og tannbrýr
- Heilsufar og sjúkdóma
- Lyfjanotkun, þar á meðal notkun náttúruylfja og fæðubótarefna

Rannsóknir á göngudeild 10E

Taka þarf blóðsýni fyrir aðgerðina og er það gert á göngudeild 10E á Landspítala Hringbraut. Einnig þarf að skila inn þvagsýni (morgunþvag) í sýnaglassi sem fæst í apótekum. Þeir sem búa utan höfuðborgarsvæðisins geta skilað þvagsýni og farið í blóðsýnatöku á heilsugæslustöð.

Ísetning slöngu í nýra til undirbúnings

Haft verður samband símleiðis og gefinn tími í ísetningu á slöngu í gegnum húð og inn í nýra sem notuð er í aðgerðinni. Það er gert nokkrum dögum fyrir aðgerðina á röntgendeild á 3. hæð, Landspítala í Fossvogi. Yfirleitt er ekki þörf á innlögn eftir ísetninguna.

Undirbúningur fyrir ísetninguna er:

- Fasta þarf á mat og drykk í 3 klukkustundir fyrir ísetningu slöngu í nýra.
- Gera þarf ráð fyrir að fá fylgd heim, því stundum eru gefin slævandi lyf samhliða staðdeygingu.

Kvöldið fyrir aðgerð

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefns kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glös í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir aðgerð.

Annar undirbúningur

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér snyrtivörur, tannbursta, inniskó, þægileg föt, afþreyingarefni og heyrnartól fyrir útvarp og sjónvarp. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausu hringingu.

Aðgerðardagur

Sturta

Nauðsynlegt er að fara í sturtu áður en komið er á spítalann og þrifa naflann með bómullarpinna. Klæðast þarf hreinum fötum eftir sturtuna og ekki má nota svitalyktareyði, krem, andlitsfarða, ilmfæni, naglalakk eða skartgrip.

Mæting er á dagdeild 13D á 3. hæð Landspítala við Hringbraut, að morgni aðgerðardags. Hafa þarf með öll lyf sem tekin eru daglega. Ekki má taka inn eigin lyf án samráðs við lækni eða hjúkrunarfræðing.

Fyrir aðgerð þarf að vera búíð að undirrita samþykki fyrir aðgerð og svæfingu. Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Til að tryggja öryggi er endurtekið spurt um mikilvæg atriði svo sem nafn, kennitölu, ofnæmi, föstu og tegund aðgerðar. Fyrir aðgerðina eru gefin verkjalyf í töfluformi sem verka í og eftir aðgerð.

Þegar komið er á skurðstofu fer fram frekari undirbúningur fyrir aðgerðina. Aðgerðin er gerð í svæfingu og tekur 2–4 klukkustundir og hefur þvagfæraskurðlæknir samband við aðstandanda að henni lokinni.

Eftir aðgerð

Eftir aðgerð tekur við dvöl á vöknunardeild þar sem fylgst er náið með líðan sjúklings í nokkra klukkustundir þar til hann fer á legudeild 13EG. Ef verkir eða ógleði koma fram er mikilvægt að láta vita svo hægt sé að bregðast við því. Eðlilegt er að finna fyrir þreytu fyrst um sinn. Eftir svæfingu getur orðið vart við hálsþægindi sem hverfa að jafnaði á 1-2 dögum.

Heimsóknir eru ekki leyfðar á vöknunardeild, en nánustu aðstandendum er velkomið að hringja.

Verkir

Verkjalyf eru gefin eftir þörfum. Sjúklingur metur styrk verkja á verkjakvarða þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 óbærilegur. Ef verkur er til staðar þrátt fyrir verkjalyf á að láta hjúkrunarfræðing vita svo hægt sé að bregðast við. Markmiðið er að vera vel verkjastillt, geta hreyft sig með góðu móti og andað djúpt.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Engir verkir		Vægir verkir		Miðlungs verkir		Miklir verkir		Gríðarlegir verkir		

Þvaglát

Þvagleggur er settur í þvagblöðru til að fylgjast með þvagútskilnaði fyrst eftir aðgerð. Hann er yfirleitt fjarlægður 1-2 dögum eftir aðgerðina. Þegar búið er að fjarlægja þvaglegg, getur komið fram tregða við þvaglát og því er mikilvægt að láta vita ef ekki gengur að pissa eða lítið kemur af þvagi.

Slanga í nýra

Áður en ákvörðun er tekin um að fjarlægja slönguna sem liggur inn í nýrað er tekin röntgenmynd til að kanna rennsli þvags frá nýranu. Í sumum tilvikum þarf að fara heim með slönguna tímabundið. Eftir að slangan er fjarlægð eru settar umbúðir yfir opið þar sem vessað getur úr gatinu fyrstu klukkustundirnar.

Matur og drykkur

Gefinn er vökví í æð fyrst eftir aðgerð. Yfirleitt má fá léttu máltíð að kvöldi aðgerðardags. Mikilvægt er að drekka vel fyrstu dagana eftir aðgerð til að auðvelda steinsalla, sem verður eftir í nýranu, að skolast niður.

Hreyfing

Hreyfing er mikilvæg eftir aðgerð til að flýta fyrir bata og bæta starfsemi hjarta og lungna, hún dregur úr líkum á fylgikvillum eins og blóðtappa eða lungnabólgu. Sumir finna fyrir svima þegar farið er í fram úr rúmi eftir aðgerð, því er mikilvægt að hafa starfsmann hjá sér í fyrsta skipti. Best er að vera sem mest á fótum, ganga eða sitja í stól að minnsta kosti 4–6 sinnum á sólarhring.

Fyrir útskrift þarf að vera búið að fá:

- Útskriftarfræðslu
- Rafrænan lyfseðil fyrir verkjalyfjum í Lyfjagátt
- Endurkomutíma hjá sérfræðilækni á göngudeild 11A

Útskrift

Útskrift er áætluð 1-2 dögum eftir aðgerð.

Símanúmer

Innskriftarmiðstöð 10E	543 2200
Dagdeild 13D, opin virka daga kl. 7 til 19	543 7480
Kviðarhols- og þvagfæraskurðeild 13EG	543 7500
Göngudeild þvagfæra 11A	543 7100

Nýrnasteinataka gegnum slöngu í nýra

Útskriftarfræðsla

Verkir

Sjá fylgiblað um verkjameðferð eftir skurðaðgerð. Lyfseðill er sendur rafrænt í Lyfjagátt.

Mataræði

Mikilvægt er að borða hollan mat og gæta vel að næringu til að byggja upp líkamann eftir aðgerðina. Æskilegt er að drekka um 1½–2 lítra af vökva á dag til að auðvelda nýrunum að skola út blóði og steinsalla sem eftir er. Gott er að taka inn lýsi eða annan D-vítamíngjafa, sérstaklega yfir vetrartímann.

Þvaglát

Ekki ættu að verða breytingar á þvaglátum eftir aðgerðina. Þó má búast við að þvagið sé blóðlitað fyrst eftir aðgerð og borið getur á steinsalla í þvagini.

Skurðsár

Fylgjast þarf með útliti skurðsárs með tilliti til roða, bólgu og vessa. Óhætt er að fara í sturtu en ekki er ráðlegt að fara í baðkar eða sund fyrr en sár er vel gróið (yfirleitt um tvær vikur eftir aðgerð).

Hreyfing

Forðast þarf áreynslu í 2-4 vikur eftir aðgerð og varast að lyfta eða bera þunga hluti (þyngri en um 5 kg), t.d. innkaupapoka, á meðan skurðurinn er að gróa. Mikilvægt er að hreyfa sig daglega og eru gönguferðir góður kostur til að byggja upp þrek.

Kynlíf

Almennt má hefja kynlíf þegar fólk er tilbúið til þess, en ráðlegt er að varast beinan þrýsting á skurðsvæðið.

Svefn og hvíld

Búast má við þreytu og úthaldsleysi fyrst eftir aðgerð. Ekki er óeðlilegt að svefnmynstur breytist, sérstaklega fyrstu dagana eftir aðgerð. Gott er að ná a.m.k. 6–8 klst. nætursvefni

og hvíla sig yfir daginn ef þörf krefur. Góð næring, hreyfing, slökun og verkjameðferð getur dregið úr þreytu.

Vinna

Yfirleitt má byrja að vinna aftur um það bil viku eftir aðgerð en í samráði við lækni. Veikindavottorð eru afgreidd í endurkomutíma hjá lækni.

Eftirlit læknis

Sjá meðfylgjandi endurkomutíma.

Hafa þarf samband við 11A (á dagvinnutíma) eða 13EG fyrstu tvær vikurnar eftir aðgerð ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Líkamshiti verður hærra en 38°C
- Verkir minnka ekki við verkjalyf
- Blæðir eða vessar úr skurðsári
- Roði eða bólga er í kringum skurðsár
- Særindi við þvaglát, tíð þvaglát eða illa lyktandi þvag

Í bráðatilvikum er leitað á bráðamóttöku.

Símanúmer

Kviðarhols- og þvagfæraskurðeild 13EG 543 7500

Göngudeild þvagfæra 11A 543 7100

Sjúklingum og aðstandendum er velkomnið að hringja ef spurningar vakna.